

Oprettet: Tirsdag, 17. april 2012 02:00

I påsken præsenterede naturgruppen plancher om græsning på Nyords enge i gamle dage.

Gruppen prøvede at uddrage forslag, som også i dag kan indgå i engenes pleje.

Her følger de plancher som naturgruppen viste frem i påsken 2012:

Borgerprojekt: NYORD

- Hvad Nu

Naturgruppen har prøvet at beskrive driften af Nyords engene i gamle dage. Måske kan det positivt bidrage til den aktuelle diskussion om en bæredygtig naturpleje af Nyords enge, til gavn for fuglelivet og lokalproduktion.

Driften af Nyords enge i perioden fra udstykningen til Nyordbroens indvielse.

Arealet af strandengene er tre gange så stort som arealet af agerjorden. Derfor var det et spørgsmål om gårdenes overlevelse at udnytte de ressourcer, som lodderne på engene kunne give.

Først og fremmest var målet med driften at kunne høste så meget enghø, at vinterfoderet til gårdenes besætning var sikret.

De meget store høhæse ved øens gårde var et synligt bevis på enghøets livsnødvendige betydning.

Dernæst var det nødvendigt at sørge for, at engene ikke blev ødelagt i den daglige drift. Hvis græstørven blev ødelagt kunne det tage adskillige år før arealet igen blev produktivt.

Endelig var det af betydning at få besætningen ud på engen for at spare på vinterfoderet og græsningen på højjorden.

Billedtekst: Græsning på Nyords enge i 2010. Hvor længe har det været ved et afgrænsede det store areal. For at afgrænse engene på den måde, havde der gå mange flere læer.

Energilandsby Nyord

valgt af og i samarbejde med

ENERGIKLYNGECENTER SJÆLLAND

Den årlige driftscyklus

I slutningen af maj/ begyndelsen af juni blev dyrene sat på græs på små parceller på højjorden

Tidligst 18 juni blev dyrene lukket ud på engen i den fold, der lå nærmest højlandet. Folden var på Sønderholm hegnet ud mod den forreste flod.

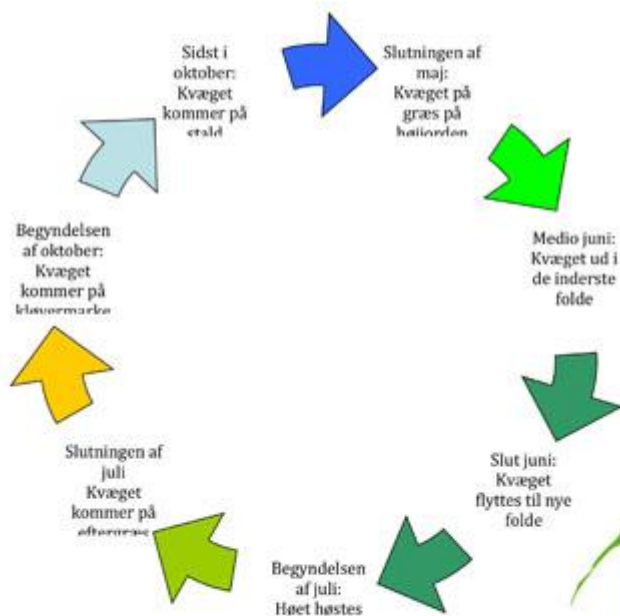
Græsset i denne fold var tidligst udviklet og engen var så tør, at der ikke skete optrampning undtagen ved vandingsstedet.

Efter ca. 14 dage blev dyrene lukket ud i den næste fold, hvor de gik i endnu 14 dage.

I begyndelsen af juli blev høet på lankerne og de andre højliggende arealer høstet, og når høet var bjerget og sat i hæs, og eftergræsset var tjenligt, blev dyrene sluppet ud på de høstede arealer.

Herefter gik dyrene i de forskellige folde efter, hvordan græsningsmulighederne var, indtil de blev flyttet til køvermarkerne på højjorden. Indbindingen skete i midten af oktober måned.

Brugen af de små folde i sensommeren hang sammen med, at det var nødvendigt at holde sammen på malkekøerne for at gøre malkningen lettere.

Energilandsby Nyord

statet af og i samarbejde med:

ENERGILYNGCENTER SJÆLLAND

Pleje af engen

For at sikre, at engen kunne bære hæslet og afgræsning år efter år, var man meget omhyggeligt med at vedligeholde engstykkerne.

Vedligeholdelsen bestod i meget høj grad i at sikre frit afløb for det stillestående vand, der var efterladt efter vinterens oversvømmelser og regn.

Hvis engen var for våd når dyrene kom på græs, kunne man risikere optrampning og hvis arealerne stod under vand for længe ville det gå ud over græssets vækst.

Der blev slidt hårdt for at vedligeholde de små afvandingsgrøfter i skellene og for at sikre, at overkørslerne over floderne ikke spærrede de fri afstrømning.

Der var også meget arbejde med at vedligeholde hegnene, og engvejene var det nødvendigt at vedligeholde, fordi transporten af vand, hør og mælk skulle kunne ske uden problemer.

Hvis engene var for våde, blev vejene ufremkommelige, og det blev næsten uoverkommeligt at klare den daglige vanding og malkning af dyrene.

Billedtekst: Høstet på Nyords eng, frem til ca. 1970.

Billedtekst: Frigående køer på Nyords eng i 2011.

Energilandsby Nyord

statens af og i samarbejde med:

ENERGILYNGECENTER SJÆLLAND

Hvordan påvirkede driften engene

Ved den nævnte driftform fik man den største mængde værdifuldt enghø til vinterfodringen, fordi de bedst ydende arealer blev skånet for afgræsning.

Arbejdet med at sikre afløb og "dræning" medførte, at engen blev mere modstandsdygtig mod optrampning, og sandsynligvis fik de mere værdifulde græsarter bedre vækstbetingelser. Den mere effektive afvanding gjorde også, at de indre engstykker kunne tåle afgræsning allerede medio juni.

Når kvæget blev holdt i mindre folde sikrede man sig også, at der "blev spist op" inden næste fold blev taget i brug.

Det medførte en effektiv nedbidning af tagrør og flerårige ikke-værdifulde planter. Samtidig var man i stand til at styre, hvornår de lidt fugtigere arealer kunne afgræsses forsvarligt. Den enkelte fold blev afgræsset hårdt inden den igen fik ro til at restituere sig. De enkelte arealer var ikke under konstant afgræsning i hele græsningsperioden.

Høsten af enghøet var en effektiv metode til at holde tagrørene udenfor det yderste hegn, så arealet indenfor hegnet blev bevaret som græsareal, der kunne udnyttes af dyrene på eftergræsset.

Den meget "styrede" drift samt malkningen på stedet gav selvfølgelig anledning til, at mange mennesker dagligt færdedes på engene, men tilsyneladende havde det ikke den store, negative

indflydelse på fuglelivet – måske fordi trafikken i juni hovedsageligt foregik på de indre parceller, hvorimod de andre parceller stort set var fri for både kvæg og mennesker.

Til slut er det væsentligt at understrege, at udsætning, flytning, høst og indbinding kun skete, når de af naturen skabte forudsætninger var i orden.

Dyreholdet var i 1919:

58 heste, 234 stk hornkvæg (heraf 146 køer), 215 får og 115 svin.

Energilandsby Nyord

statens af og i samarbejde med

ENERGILYNGCENTER SJÆLLAND

Energilandsby Nyord

statens allmog i samarbejde med
VORDBORG KOMMUNE

ENERGILYNGECENTER SJÆLLAND
E L L M O D E R N E T W O R K

Udviklet med støtte fra
Den Europæiske Union
og Danmark under ledelse af Energinet

